Vietnamese - Number 61a
September 2018

Vai Trò của Thú Nuôi trong Bệnh của Người

Role of Pets in Human Disease

Thú nuôi trong nhà là những người bạn đồng hành tuyệt vời, và giúp chúng ta được mạnh khỏe và năng động. Tuy nhiên, cũng như người, chúng có thể trở nên bị nhiễm khuẩn, nhiễm ký sinh trùng và siêu vi trùng từ thức ăn ôi thiu, từ những con thú bị bệnh khác, từ môi trường hoặc từ con người bị nhiễm bệnh. Một số các bệnh này có thể truyền từ thú nuôi sang quý vị.

Tôi có thể bị lây những bệnh gì từ thú nuôi trong nhà của tôi?

Thú nuôi trong nhà như chó, mèo, thỏ, các loài gặm nhấm, các loài bò sát và chim tất cả đều có thể truyền bệnh sang cho người. Bệnh có thể lây khi chạm tay vào một con thú bị nhiễm bệnh, hoặc khi tiếp xúc với phân, nước tiểu, nước bọt hoặc thực phẩm của chúng. Tuy bệnh không xảy ra thường xuyên lắm, và thường là nhẹ, nhưng bệnh nghiêm trọng có thể xảy ra. Các sự nhiễm trùng có thể lây từ thú sang người bao gồm:

- *E. coli*
- *Salmonella*
- *Campylobacter*
- *Giardia*
- *Cryptosporidium*
- *Yersinia*
- *Toxoplasma*
- Bệnh dại
- *Bartonella*
- Nhiễm siêu vi trùng chim vẹt (Psittacosis)
- *Tinea* hoặc bệnh nấm da (ringworm)
- Giun cuộn (roundworms)
- Sán dây (tapeworms)
- Giun móc (hookworms)

Quý vị cũng có thể tiếp xúc với các thú khác thường không phải là thú nuôi trong nhà chẳng hạn như bò, ngựa, dê hoặc heo. Các thú này cũng có thể truyền bệnh. Để biết thêm thông tin về bệnh có thể truyền lây của các loại thú này, xin xem HealthLinkBC File #61b Đến Thăm Sở Thú Nơi Cho Sờ Tay Vào Súc Vật và Nông Trại Lộ Thiên.

Ai có nhiều rủi ro hơn?

Những người có nhiều rủi ro bị bệnh nghiêm trọng từ một số các sự nhiễm trùng này bao gồm:

- Thai nhi và trẻ sơ sinh
- Trẻ em nhỏ
- Người già
- Những người có hệ miễn dịch suy yếu vì HIV/AIDS, điều trị ung thư, trị liệu bằng steroid hoặc cấy ghép cơ quan nội tạng hay tủy xương

Làm thế nào tôi có thể ngừa bị nhiễm trùng?

Vệ sinh cá nhân và sức khỏe của quý vị:

- Rửa tay sau khi cầm nắm hoặc tắm rửa thú nuôi, dọn phân của chúng, các đồ chơi, các thức ăn vặt hoặc thực phẩm của thú. Rửa tay trước khi làm bếp, ăn uống hoặc hút thuốc
- Hãy chắc chắn trẻ em phải rửa tay ngay sau khi sờ vào thú vật. Nhiều trẻ em bị nhiễm trùng do sờ tay vào thú nuôi và sau đó cho các ngón tay vào miệng trước khi rửa tay
- Tránh dùng tay không tiếp xúc trực tiếp với phân, chất ói mửa, nước tiểu hoặc nước miếng của thú
- Không xài chung chén đĩa hoặc đồ dùng ăn uống với thú nuôi của quý vị. Chén đĩa và đồ dùng ăn uống là dành riêng cho người. Chén đĩa cho thú chỉ để riêng cho thú
- Đừng để thú nuôi liếm mặt con quý vị hoặc mặt quý vị
- Những người với hệ miễn dịch suy yếu nên thảo luận sự rủi ro của bệnh tật với chuyên viên chăm sóc sức khỏe của họ trước khi nuôi thú trong nhà

Để biết thêm thông tin về việc rửa tay, xin xem HealthLinkBC File #85 Rửa Tay: Giúp Chận Đứng Sự Lây Lan của Vi Trùng.

Vệ sinh và sức khỏe của thú nuôi trong nhà của quý vị:

- Tất cả con thú mới đều nên được bác sĩ thú y làm một số các xét nghiệm tìm bệnh. Chó con và mèo con thường bị nhiễm các loại vi khuẩn và ký sinh trùng, nhất là nếu chúng bị tiêu chảy hoặc đi hoang
- Thú nuôi được nhập cảng có thể mang các bệnh mà thường không được thấy có tại B.C. Các con thú này phải được khám bởi bác sĩ thú y khi đến nơi
- Tắm và cắt lông sạch sẽ cho thú nuôi. Thường xuyên tỉa móng cho thú nuôi
- Giữ sạch sẽ nơi ở của thú và chỗ thú ăn
- Kiểm soát các loại ký sinh trùng chẳng hạn như giun cuộn, sán dây và bọ chét, có thể có bên trong và bên ngoài thân thú
- Mang thú của quý vị đến bác sĩ thú y để khám hàng năm và chích ngừa đầy đủ cho thú, nhất là bệnh dại
- Liên lạc với bác sĩ thú y của quý vị ngay lập tức nếu thú của quý vị uể oải hoặc có các dấu hiệu bệnh như biếng ăn, thay đổi hành vi, ho không hết, nhảy mũi, sụt cân hoặc tiêu chảy
- Mèo ở ngoài trời có thể bị nhiễm *Toxoplasma* do ăn chim hoặc các loài gặm nhấm bị nhiễm trùng. Nếu quý vị có nuôi mèo thường hay ra ngoài, hãy đeo chuông ở cổ hoặc gắn một vòng đeo cổ có màu sắc sáng hoặc cái yếm để giúp cảnh giác những con mồi của mèo. Mèo nuôi trong nhà ăn thức ăn mua ở tiệm bán đồ ăn cho thú thì không có rủi ro bị nhiễm *Toxoplasma*
- Rùa, các loài bò sát [bao gồm rắn và cự đà (iguana)], cá, và gà con thường bị nhiễm *Salmonella*

Bị thú cắn:

- Các vết do thú cắn và cào là các nguồn gây nhiễm trùng vì miệng và chân của tất cả thú vật đều có thể bị nhiễm trùng. Ví dụ, các vết do mèo cắn và cào có thể gây nhiễm trùng *Bartonella* cũng còn gọi là Bệnh do Mèo Cào (Cat Scratch Disease)
- Việc bị chó cắn thường xảy ra hơn bất cứ bị con thú nào khác cắn. Các vết cắn nhẹ bởi thú nuôi trong nhà thường có thể điều trị tại nhà. Rửa sạch bất cứ vết cắn hoặc vết cào nào bằng nước ấm và xà phòng ngay sau khi bị thương. Gặp chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị nếu vết cắn sâu, bị nhiễm trùng, hoặc quý vị chưa chủng ngừa cập nhật bệnh sài uốn ván. Gặp chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị nếu bị cắn bất ngờ hoặc không phải vì chọc ghẹo thú. Chuyên viên chăm sóc sức khỏe của quý vị có thể liên lạc với chính quyền y tế công cộng nếu có điều lo ngại về bệnh dại

Chế độ ăn của thú nuôi trong nhà của quý vị:

- Cho thú nuôi của quý vị ăn thực phẩm có phẩm chất cao dành cho thú
- Tốt nhất nên tránh cho thú ăn thịt sống, các món thịt ăn chơi còn sống dành cho thú nuôi hoặc sữa chưa tiệt trùng theo phương pháp Pasteur. Vì thức ăn còn sống, các sản phẩm này có thể chứa vi trùng khiến quý vị hoặc thú nuôi của quý vị bị bệnh. Thú nuôi của quý vị có thể bị nhiễm bệnh do ăn các sản phẩm này. Quý vị có thể bị nhiễm trùng nếu quý vị không rửa tay sau khi cầm nắm các sản phẩm này hoặc sau khi chạm tay vào thú nuôi của quý vị. Nếu quý vị chọn cho thú nuôi của mình ăn các sản phẩm này, hãy xử lý chúng một cách an toàn. Rửa và tẩy trùng tất cả các bề mặt và các tô chén đĩa nào của thú có tiếp xúc với thực phẩm này. Đừng để thức ăn bên ngoài. Lập tức đậy lại và trữ lạnh những gì thú nuôi của quý vị không ăn. Để biết thêm thông tin, xin xem HealthLinkBC File #59a An Toàn Thực Phẩm: Những Cách Dễ Dàng Để Giữ Thực Phẩm Được An Toàn Hơn
- Đừng để thú nuôi của quý vị ăn phân
- Không cho thú của quý vị uống nước từ bồn cầu
- Không để thú của quý vị lục tìm thùng rác
- Đừng cho thú của quý vị ăn các loài thú khác

Các lồng chim:

- Giữ lồng chim và các nơi nhốt chim sạch sẽ để tránh việc tích tụ phân chim. Khi dọn dẹp phân chim và chuồng nuôi chim, dùng bao tay loại chỉ xài một lần rồi bỏ, đừng dùng tay không để hốt phân chim. Luôn luôn rửa tay cho kỹ sau đó. Tránh làm bay bụi bằng cách dùng vải ướt để lau phân chim. Phân chim có thể chứa vi khuẩn mà nếu hít vào có thể gây một căn bệnh được gọi là bệnh psittacosis (nhiễm siêu vi trùng chim vẹt). Các triệu chứng của bệnh psittacosis bao gồm sốt, nhức đầu, nổi sải, đau nhức bắp thịt và ho

Các hộp đựng phân mèo:

- Người ta có thể trở nên bị nhiễm *Toxoplasma* khi nuốt phải ký sinh trùng sau khi tiếp xúc với phân bị nhiễm trùng của mèo. Bệnh toxoplasmosis ở phụ nữ mang thai có thể gây các vấn đề nghiêm trọng cho thai nhi chưa sanh chẳng hạn như hư não hoặc chết. Những người đang điều trị ung thư bằng hóa chất, bằng chất phóng xạ hoặc bị HIV/AIDS có thể bị thêm các biến chứng khác

Dọn dẹp và xử lý hộp đựng phân mèo an toàn:

- Để hộp đựng phân mèo tránh xa nhà bếp và các khu vực ăn uống
- Dọn phân trong hộp mỗi ngày để ký sinh trùng không có khả năng trở nên lây nhiễm. Phụ nữ có thai nên nhờ người khác làm việc này. Nếu không có sẵn người để nhờ, hãy đeo bao tay cao su và rửa tay với xà phòng và nước ấm sau đó
- Tránh hít hoặc nuốt bụi vào người khi quý vị đổ bỏ phân mèo vì quý vị có thể bị nhiễm trùng. Lót hộp bằng một lớp nhựa plastic được dùng như bao đựng phân mèo khi quý vị đổ bỏ. Thay đồ lót hộp mới mỗi lần quý vị dọn phân mèo, ít nhất mỗi tuần một lần
- Khử trùng hộp đựng phân mèo mỗi tháng một lần bằng cách chùi sạch, đổ nước sôi vào hộp và để yên trong 5 phút. Không có cách khử trùng nào khác giết chết được ký sinh trùng *Toxoplasma*
- Rửa tay bằng xà phòng và nước sau khi dọn dẹp hộp đựng phân mèo
- Mèo có thể dùng vườn hoặc khuôn cát (sandbox) của quý vị thay vì hộp đựng phân vì vậy hãy đậy nắp khuôn cát hoặc dùng dây kẽm rào chung quanh vườn để mèo không vào. Mang bao tay trong lúc làm vườn và rửa tay sau khi làm vườn hoặc chơi trong khuôn cát

Để Biết Thêm Thông Tin

Để biết thêm thông tin, xin xem các tài liệu HealthLinkBC Files sau đây:

- HealthLinkBC File #07 Bệnh Dại
- HealthLinkBC File #10 Nhiễm Ký Sinh Trùng *Giardia*
- HealthLinkBC File #17 Nhiễm Trùng Salmonella
- HealthLinkBC File #43 Bệnh Toxoplasma
- HealthLinkBC File #48 Nhiễm Trùng *Cryptosporidium*
- HealthLinkBC File #58 Nhiễm Khuẩn *Campylobacter*
- HealthLinkBC File #77 Bệnh Yersiniosis

BC Centre for Disease Control
An agency of the Provincial Health Services Authority